

กวด 114

19 ส.ค. 63

11.00 น

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 8981 กษ
วันที่ 19 ส.ค. 2563 ก.16

ที่ มท ๕๖๐๑/๑๒๓๔๕

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศไทย ขององค์การการจัดการน้ำเสีย
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. เอกสารข้อมูลเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และระบบบำบัดน้ำเสียในปัจจุบัน

ด้วยกระทรวงมหาดไทยขอเสนอเรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียเพิ่มเติมให้ครอบคลุม
ทุกจังหวัดของประเทศไทย ขององค์การการจัดการน้ำเสีย มาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้อง
นำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘
มาตรา ๔ (๑) เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีหรือต้องเสนอคณะรัฐมนตรี รวมทั้ง
เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อ
สิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงมหาดไทย
ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ที่มา

๑.๑ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การการจัดการน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๓๘ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๑
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โอนการกำกับดูแลกิจการขององค์การการจัดการ
น้ำเสียของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่นายกรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
เนื่องด้วยมีความจำเป็นต้องปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานของรัฐ ทั้งในราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค
และราชการส่วนท้องถิ่น ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยน้ำเสีย และเพื่อให้องค์การการจัดการน้ำเสียสามารถ
บริหารงานได้อย่างคล่องตัวและเกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการน้ำเสีย

๑.๒ ปัจจุบันองค์การการจัดการน้ำเสียมีเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียตามพระราชกฤษฎีกา
จัดตั้งองค์การการจัดการน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๓๘ และมติคณะรัฐมนตรี จำนวน ๔ ครั้ง รวมทั้งสิ้น ๔๕ พื้นที่
ใน ๒๖ จังหวัด โดยมี ๑๑ จังหวัด เป็นเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียครอบคลุมทั้งจังหวัด ได้แก่ ๑) กรุงเทพมหานคร
๒) นครปฐม ๓) นนทบุรี ๔) ปทุมธานี ๕) สมุทรปราการ ๖) สมุทรสาคร ๗) ฉะเชิงเทรา ๘) อ่างทอง
๙) เพชรบุรี ๑๐) นครศรีธรรมราช และ ๑๑)ภูเก็ต และพื้นที่จัดการน้ำเสียในจังหวัดต่างๆ ได้แก่ ๑๒) ชลบุรี
(๕ พื้นที่) ๑๓) สกลนคร (๑ พื้นที่) ๑๔) นครสวรรค์ (๒ พื้นที่) ๑๕) ประจวบคีรีขันธ์ (๔ พื้นที่) ๑๖) ระยอง
(๘ พื้นที่) ๑๗) พะเยา (๑ พื้นที่) ๑๘) สงขลา (๔ พื้นที่) ๑๙) กระบี่ (๒ พื้นที่) ๒๐) กาฬสินธุ์ (๑ พื้นที่)
๒๑) ลำปาง (๑ พื้นที่) ๒๒) เชียงใหม่ (๑ พื้นที่) ๒๓) อำนาจเจริญ (๑ พื้นที่) ๒๔) อุบลราชธานี (๑ พื้นที่)
๒๕) สระบุรี (๑ พื้นที่) และ ๒๖) หนองบัวลำภู (๑ พื้นที่) (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๑.๓ องค์การจัดการน้ำเสียได้ดำเนินการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมและบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย โดยงบประมาณตามแผนงานของหน่วยงาน จำนวน ๒๗ แห่ง ใน ๙ จังหวัด ได้แก่ ๑) สมุทรสาคร (๔ แห่ง) ๒) สมุทรปราการ (๒ แห่ง) ๓) นครปฐม (๖ แห่ง) ๔) นนทบุรี (๑ แห่ง) ๕) ประจวบคีรีขันธ์ (๑ แห่ง) ๖) นครศรีธรรมราช (๗ แห่ง) ๗) เพชรบุรี (๑ แห่ง) ๘) ภูเก็ต (๔ แห่ง) และ ๙) ระยอง (๑ แห่ง)

๑.๔ ประเทศไทยมีระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน จำนวน ๑๐๕ แห่ง ที่ได้รับงบประมาณก่อสร้างจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอยู่ในพื้นที่และความรับผิดชอบของ ๙๑ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ใน ๕๖ จังหวัด (รวมกรุงเทพมหานคร) และมีความสามารถในการบำบัดน้ำเสีย ๓.๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน โดยองค์การจัดการน้ำเสียได้ให้บริการบริหารจัดการหรือจัดการระบบบำบัดน้ำเสียให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบระบบบำบัดน้ำเสียดังกล่าว จำนวน ๒๖ แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย

๒. เหตุผลความจำเป็น และความเร่งด่วนที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ปริมาณน้ำเสียชุมชนของประเทศไทยในปัจจุบันมี ๙.๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน โดยมีน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดด้วยระบบบำบัดน้ำเสียที่ติดตั้งตามกฎหมายควบคุมอาคาร และแหล่งรองรับน้ำที่สามารถฟื้นฟูและบำบัดได้เองตามกระบวนการตามธรรมชาติ (self-purification) ปริมาณ ๔.๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน (คิดเป็นร้อยละ ๔๘) และผ่านระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนทั้ง ๑๐๕ แห่ง ที่จะสามารถบำบัดน้ำเสียได้ ๓.๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน (คิดเป็นร้อยละ ๓๔) ทำให้จะเหลือปริมาณน้ำเสียที่ไม่ได้รับการบำบัด จำนวน ๑.๗๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน (คิดเป็นร้อยละ ๑๘) ที่กลายเป็นปัญหามลพิษทางน้ำของประเทศส่งผลให้แหล่งน้ำมีคุณภาพเสื่อมโทรม กระทบต่อสุขอนามัยของประชาชน คุณภาพสิ่งแวดล้อม และภาพลักษณ์การท่องเที่ยว โดยเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด ๗,๘๕๒ แห่งทั่วประเทศ เห็นได้ว่าประเทศไทยต้องเร่งดำเนินการวางระบบบริหารจัดการน้ำเสียในพื้นที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอีกเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศไทย จะทำให้องค์การจัดการน้ำเสียสามารถดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมและบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียได้อย่างเต็มรูปแบบเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาน้ำเสียให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสอดคล้องกับภารกิจของกระทรวงมหาดไทยในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนผ่านกลไกการบริหารราชการในระดับพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งจะเป็นการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำของประเทศ และสามารถรองรับการขยายตัวของชุมชนและการเติบโตทางเศรษฐกิจในอนาคต โดยการกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี จึงเข้าข่ายต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีหรือต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๓. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๓.๑ กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้การจัดการน้ำเสียชุมชนเป็นภารกิจสำคัญตามนโยบายของรัฐบาล มีเป้าหมายในการบำบัดน้ำเสียชุมชนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำทิ้งชุมชนก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดให้ความสำคัญกับนโยบายการจัดการน้ำเสียและกำกับให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำเสียชุมชนเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ คำนึงถึงคุณค่า มีความต่อเนื่อง และไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชน

/และสิ่งแวดล้อม...

และสิ่งแวดล้อม โดยได้มอบหมายให้องค์การจัดการน้ำเสียให้การสนับสนุนการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมและให้บริการรับบริหารหรือจัดการระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาน้ำเสียให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ประสบปัญหาขาดความต่อเนื่องในการบริหารจัดการ เนื่องจากความไม่พร้อมด้านงบประมาณ บุคลากร การบังคับใช้กฎหมาย และองค์ความรู้ รวมทั้งยังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนครอบคลุมอย่างเพียงพอในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

๓.๒ องค์การจัดการน้ำเสีย มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่จะต้องแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำของประเทศมาโดยตลอด ทั้งการดำเนินการจัดการระบบบำบัดน้ำเสียรวมในกลุ่มน้ำที่เกี่ยวพันหลายพื้นที่ตามนโยบายรัฐบาล การจัดการน้ำเสียเฉพาะพื้นที่ที่ได้รับการร้องขอ การให้บริการรับบริหารหรือจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย การสนับสนุนทางการเงิน อุปกรณ์ เทคโนโลยีเกี่ยวกับระบบบำบัดน้ำเสียให้มีมาตรฐานแก่หน่วยงานราชการ โดยเฉพาะราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีอยู่สามารถใช้งานตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่ากับงบประมาณที่รัฐบาลได้ลงทุนไป ส่งผลให้ปัญหามลพิษทางน้ำโดยรวมของประเทศได้รับการแก้ไขไปได้ในระดับหนึ่ง ทั้งนี้ ที่ผ่านมามององค์การจัดการน้ำเสียมีข้อจำกัดในการเข้าดำเนินการจัดการน้ำเสียให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากส่วนใหญ่อยู่นอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย ทำให้ไม่สามารถเข้าไปดำเนินการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมและบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาน้ำเสียชุมชนได้อย่างเต็มรูปแบบ ดังนั้น การกำหนดพื้นที่จัดการน้ำเสียเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศไทย ขององค์การจัดการน้ำเสียจะมีส่วนสำคัญในการเร่งรัดการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำเสียของประเทศให้ดำเนินไปอย่างมีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมของประเทศได้อย่างทันสถานการณ์

๓.๓ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๓๘ มาตรา ๖ กำหนดว่า องค์การจัดการน้ำเสียมีวัตถุประสงค์ในการจัดให้มีระบบบำบัดน้ำเสียรวมสำหรับการบำบัดน้ำเสียภายในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย และการให้บริการรับบริหารหรือจัดการระบบบำบัดน้ำเสียทั้งในและนอกเขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย รวมทั้งบริการหรือกิจการต่อเนื่องที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียอย่างมีประสิทธิภาพในเชิงเศรษฐกิจ และมาตรา ๓ “เขตพื้นที่จัดการน้ำเสีย” หมายความว่า พื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร และพื้นที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๔. ผลกระทบ

๔.๑ ผลกระทบต่อยุทธศาสตร์หลักและนโยบายรัฐบาล

การกำหนดพื้นที่จัดการน้ำเสียเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศไทยขององค์การจัดการน้ำเสีย จะช่วยสนับสนุนภารกิจขององค์การจัดการน้ำเสียซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่โดยตรงในการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำของประเทศให้สามารถเข้าดำเนินการบริหารจัดการน้ำเสียให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แผนปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ด้านการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน และแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี ด้านการจัดการคุณภาพน้ำ และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ตลอดจนนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การกำหนดมาตรฐานและการควบคุม

/มลพิษ...

มลพิษจากแหล่งกำเนิดต่างๆ รวมทั้งคุณภาพของแหล่งน้ำทั่วประเทศ อาทิ การเร่งรัดการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย การควบคุมและลดปริมาณน้ำเสีย และส่งเสริมการใช้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายในการผลักดันการดำเนินการจัดเก็บค่าบริการ ค่าธรรมเนียม หรือค่าบริการจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย

๔.๒ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

๑) เพิ่มโอกาสเชิงพาณิชย์ในการจัดทำบริการหรือกิจการต่อเนื่องที่เกี่ยวกับการจัดการน้ำเสียในเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียที่เพิ่มขึ้นครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศ เช่น การนำน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และการผลิตพลังงานจากน้ำเสีย เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจของภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการดังกล่าว

๒) การบริหารจัดการน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ จะเป็นการดูแลรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ ระบบนิเวศทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ช่วยเสริมสร้างภูมิทัศน์และทัศนียภาพของบ้านเมืองและแหล่งท่องเที่ยว จะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยว และเพิ่มศักยภาพและมูลค่าให้การท่องเที่ยวของประเทศ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔.๓ ผลกระทบต่องบประมาณ

การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียให้ครอบคลุมทั้งประเทศโดยการใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน จะมีผลกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณในปัจจุบัน แต่จะช่วยประหยัดเงินงบประมาณแผ่นดินในระยะยาวเนื่องจากการลงทุนเพื่อวางการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการลดภาระทางงบประมาณภาครัฐ สามารถใช้วิธีการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชนสำหรับโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียขนาดใหญ่ ควบคู่กับการผลักดันการจัดเก็บค่าบริการ ค่าธรรมเนียม หรือค่าบริการจัดการระบบบำบัดน้ำเสียให้เกิดผลเป็นรูปธรรม เป็นต้น

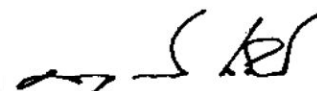
๕. ข้อเสนอส่วนราชการ

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบการกำหนดเขตพื้นที่จัดการน้ำเสียเพิ่มเติมให้ครอบคลุมทุกจังหวัดของประเทศไทย ขององค์การจัดการน้ำเสีย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

องค์การจัดการน้ำเสีย

ฝ่ายพัฒนาองค์กร กองนโยบายและแผน

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๓ ๕๘๓๐ ต่อ ๓๐๘

โทรสาร ๐ ๒๒๗๓ ๘๕๗๘